

Ljubljana, 16. april 2025

IZJAVA PROTI DISKRIMINACIJI PRI NAČINU POKOPA

Analiza o tem, kakšne so možnosti pokopa na slovenskih pokopališčih, je pokazala, da je na več krajih mogoče govoriti o diskriminaciji pokojnih in njihovih žalujočih svojcev.

Na treh pokopališčih klasični pokop ni dovoljen, pa čeprav ima naročnik v najemu klasičen grob, ki mu je potekla mirovalna doba. Na petdesetih pokopališčih je sicer pokop v krsti mogoč v že obstoječi grob, ki mu je potekla mirovalna doba, ni pa na voljo novih prostorov za klasične grobove. Na enem pokopališču odrekajo klasični grob (prostora je sicer dovolj) tistemu, ki ima že v najemu grob, v katerega pa še ni mogoče pokopati pokojnika. Na drugem pokopališču velja na enem delu pravilo, da se v klasični grob, ki mu je potekla mirovalna doba, sme v krsti pokopati samo ožjega sorodnika osebe, ki je bila zadnja pokopana. Tako stanje predstavlja kršenje verske svobode za tista verstva, ki predpisujejo pokop telesa, omejevanje verske svobode za tiste, ki ga priporočajo in diskriminacijo tiste manjšine, ki se zanj odloča. Nobene omejitve pa ni pri pokopu upepeljenega pokojnika.

Pravica do groba in, kot je zapisalo Ustavno sodišče (Odločba US RS številka U-I-223/16 z dne 23. 4. 2020, točka 39), »posmrtna zaščita osebnosti pokojnika in njegovega dostojanstva ter želja, da bodo njegove odločitve, ki so bile sprejete za časa življenja, spoštovane tudi po njegovi smrti«, sta grobo kršeni tudi pri pokopu oseb, ki jih občina pokoplje na svoje stroške. Mnogo občin, med njimi šest od skupno dvanajstih mestnih, ima v občinskem odloku o pokopališki in pogrebni dejavnosti določbo o obveznem pokopu v žari ali raztrosu – torej sežigu in zdrobitvi kosti. Pomembna diskriminacija se dogaja tudi pri izvajanju sicer nediskriminatornih predpisov. To se dogaja na primer takrat, ko prostor za nov klasični grob formalno obstaja, vendar ga ljudje ne morejo dobiti, ker se izvajalci branijo kopanja in prepričujejo naročnike pogreba, naj ne vztrajajo pri zahtevi za pokop pokojnika v krsti.

Oteževanje ali onemogočanje klasičnih pokopov je še posebej nerazumljivo ob dejstvu, da sežig trupla in drobljenje kosti zahteva večjo porabo energije in občutno bolj obremenjuje okolje z izpusti toplogrednega ogljikovega dioksida in drugimi strupenimi snovmi kakor klasični pokop v krsti. Spoštovanje človekovega dostojanstva tudi po smrti mnogim brani poslati sorodnikovo ali svoje telo v postopek, kjer mu zdrobijo lobanjo in vse večje kosti. Njihovo razumevanje pietete pri ravnanju s telesom pokojnika je potrebno spoštovati.

Pozivamo Državni zbor RS, predsednika vlade in ministra za gospodarstvo, da vsem omogočijo »v zemlji domači, da truplo leži«; da torej čimprej odpravijo diskriminatorno obravnavo državljanov, ki želijo svoje svojce pokopati v krsti, ter se vsem državljanom zagotovi pravica do verske svobode in svobode mišljenja, ko gre za način pokopa. Zakon o pogrebni in pokopališki dejavnosti je treba dopolniti tako, da bo vsakomur na domačem pokopališču zagotovljen enako ugoden dostop do pokopa v krsti kot v žari. Občinske svete in župane pozivamo naj poskrbijo za spremembo diskriminatornih in neustavnih občinskih odlokov, za dovolj prostora za klasične in žarne grobove in za sprotno informacijo na pokopališčih in spletu, koliko je na voljo prostih grobov.

Vse, ki se po svoji veri in vesti odločijo za pokop telesa umrlih, želimo opogumiti, naj v odločitvi vztrajajo.

Škof msgr. dr. Peter Štumpf
Podpredsednik SŠK
Katoliška cerkev

+ Peter Štumpf

Mufti mag. Nevzet Porić
Predsednik Mešihata Islamske skupnosti v RS

+ Nevzet Porić

Škof mag. Leon Novak,
Evangeličanska cerkev AV v Sloveniji

+ Leon Novak

Pastor prim. Daniel Grabar, dr. med. spec.
Superintendent
Evangelijska binkoštna cerkve v Sloveniji

+ Daniel Grabar

Protojerej Aleksandar Obradović Arhijerejski namestnik
Srbska pravoslavna cerkev

+ Protojerej A. Obradović

Protojerej Dimitar Gazinkovski, Arhijerejski namestnik
Makedonska pravoslavna cerkev v Sloveniji

+ Protojerej D. Gazinkovski

MMAg. Elie Rosen
Predsednik
Judovsko združenje Slovenije – skupnost tradicionalnih Judov

+ SAŠO KRALJ, tajnik

